

til teologiske Nøddeskæffere, og det gaar det ud paa, naar man nu skal forklare Børnene disse Begreber, som ligge over deres Fattene og tit over Lærernes med, ja, tit over Præsternes med, saa vist som det er, at Præstene mange Gange den Dag i Dag ligge i Strid om disse Dogmer. Der mener jeg altsaa, at vil man arbejde paa, at Hjemmene i det hele saa Indflydelse paa Skolens Indretning og Undervisning — nu gaar Skolen ligesom mere op i Hjemmene, end den hidtil har gjort siden 1814 —, saa vil Skolen vinde Befolkningens Indest i højere Grad, og saa bliver Evangen mindre til at ordne sig paa anden Maade. Stænger man som hidtil Døren for Hjemmenes Indflydelse paa Skolen, saa maa jeg bestemt holde paa, at de blive fatte nogenlunde i Stand til at ordne sig ad andre Veje for at saa deres Børn ophlyste baade i Kristendom og anden Kundskab, og saa ser jeg ikke, der er anden Vej at gaa end at holde paa Skolepengene. Thi det maa man huske, at alle disse Børn tilhøre lige saa vel det danske Folk og have de samme Krav paa det danske Samfund's Gøder som alle andre Børn. Den højtærede Minister udtalte i Gaar, at dette Spørgsmaal egentlig ikke hang sammen med denne Lov, at det kunde ordnes paa anden Maade — jeg vilde saa ønske, at det maatte komme Forslag frem i saa Henseende. Det kan ganske vist ordnes paa anden Maade, navnlig med Hensyn til Skolepengene, at der gives Understøttelse til disse Familier paa anden Maade; men som Sagerne staa i Ojeblikket, maa jeg holde paa, at vi paa se paa at aabne Hjemmene, Forældrene, bedre Afgang til Skolen, end de hidtil have haft, saa at de om muligt kunne saa Skolerne noget lærere; for saa først arbejde de rigtig til Betsignelse. — Der er for Næsten sagt fra Fristolens Side, altsaa netop af dem, som Pengene skulle komme til gode, at de ere lidt bange for disse Skolepenge, de ere lidt bange for at skabe en Krig mellem Fristolen og Statskolen, og det holde de ikke af, saa at det altsaa var meget heldigere, om vi kunde hjælpe dem, uden at det skulde ske paa den Maade, som det i alt Fald til en vis Grad vil ske her, nemlig saaledes, at det vil blive Statskolens Lærere, som komme til at bidrage dertil.

Det 6te og sidste Afsnit i Lovforslaget, som det er kommet fra Folketinget, og som har til Overskrift „særlige Bestemmelser“, skal jeg ikke udtale noget om; jeg kan ikke tro, der er nogle Punkter, som kunne vække videre Strid eller Kamp. — Jeg skal kun gøre en Bemærkning til § 39. Den lyder saaledes: „De i nærværende Lov for Køb-

støderne fastsatte Bestemmelser gælde ogsaa for Handelspladserne.“ Der er jeg nær ved at tro, at det vil være nødvendigt at gøre en Tilføjelse. Vi have nemlig mange købstadlignende meget store Landsbyer, der vel kunne dele Vilkaar med Handelspladserne. Jeg skal nævne Sundbyerne paa Amager, der saa vidt mig bekendt have 16,000 Indbyggere, og hvor der er 19 Lærere men kun 4 Hovedskoler, altsaa 4 Første- eller Gne-lærere. Jeg tror, det vil være nødvendigt eller i alt Fald naturligt, at man lod den Slags store Landsbyer gaa ind under de Vilkaar, som gælde Byerne og Handelspladserne, altsaa stillede dem lige med disse sidste, men det er som sagt noget, der nærmest hører ind under Udvalgsarbejdet. Her-til skal jeg indstrænke mig.

Goos: Der blev i Gaar af det ærede 2det Medlem for 10de Kredts (Bojsen) i Slutningen af hans Foredrag udtalt et Haab og Ønske om, at dette Lovforslag maatte kunne føres igennem i en saadan Skikkelse, som man kunde enes om, i denne Samling, og det er et Ønske, som jeg for mit Vedkommende fuldt ud kan tiltræde; jeg er overbevist om, at der er Punkter i Lovforslaget, ogsaa saaledes som det foreligger fra Folketingets Side, som ville være af stor Betydning, og hvis Gennemførelse vilde have den allerstørste Interesse, ikke blot for Skolelærerne, som maatte nærmest ville nyde Fordelene deraf, men ogsaa for Skolen, altsaa for Undervisningen, det, som selvfølgelig Lovgivningsmagten først og fremmest interesserer sig for. Men det vil indrømmes og kan vel siges uden at ytre noget til Forlejnelse for det andet Ting, at Sagen er kommen til os her i Landstinget paa et Tidspunkt, som gør det ualmindelig vanskeligt at saa den afluttet i denne Samling. Ser man bort fra Resultatet, er det jo i og for sig et meget anerkendelsesværdigt og grundigt Arbejde, der er gjort i det andet Ting med denne Lov, men det har taget megen Tid, og nu stilles det Krav til os at overveje og tage Standpunkt til en stor Mængde Spørgsmaal, og vigtige Spørgsmaal, i den rimeligvis korte Tid af Samlingen, som er tilbage. Det er vanskeligere Forhold at arbejde under, end det andet Ting har haft, naar Maalet skal naas. Jeg vilde gerne tillade mig at udtale mig noget om de Veje, som jeg vilde anse for praktisk nødvendige, hvis Maalet skal naas, de Veje, som maa gaas ved Sagens Behandling fra dette Tings Side, og jeg gør det saa meget hellere efter det Foredrag, vi nylig hørte fra det ærede Medlem, som nu satte sig, idet jeg